

Raadsvoorstel

Keuzenotitie afvalbeleidsplan

---

doel:	besluitvormend
aan:	de raad van de gemeente Teylingen
zaaknummer:	168022
datum voorstel:	22 augustus 2016
datum collegevergadering:	30 augustus 2016
datum raadsvergadering:	27 oktober 2016
agendapunt:	-
portefeuillehouder:	Kees van Velzen
behandelend ambtenaar:	Alice Pater
e-mailadres:	a.pater@teylingen.nl

Wij stellen voor:

1. In te stemmen met 'omgekeerd inzamelen' voor het inzamelen van afval, mogelijk gevolgd door een 'prijsprikkel' en de bijbehorende maatregelen te hanteren als vertrekpunt voor de uitwerking van het afvalbeleidsplan.
-

Inleiding

Uw gemeenteraad heeft op 17 december 2015 de startnotitie 'Kaders en uitgangspunten totstandkoming nieuw Afvalbeleid' behandeld. Hierbij is vastgesteld dat burgerparticipatie een belangrijk onderdeel moet zijn van het proces om te komen tot nieuw beleid. Dit heeft geresulteerd in het aannemen van het amendement om alle beleidskaders los te laten, met uitzondering van de landelijke doelstelling voor afvalscheiding van minimaal 75% in 2020. Na de behandeling van de startnotitie over de uitgangspunten en de procesaanpak, is de participatieaanpak verder uitgewerkt en is het participatietraject uitgevoerd. In de keuzenotitie zijn de uitkomsten van het participatietraject beschreven. Ook bevat de keuzenotitie een concreet advies bij de afwegingen van de te maken keuzes die nodig zijn voor het uitwerken van het afvalbeleidsplan en de benodigde financiële middelen.

Op basis van de resultaten van de burgerparticipatie en de vastgestelde doelstelling voor afvalscheiding worden keuzes voorgelegd. Geadviseerd wordt om te kiezen voor 'omgekeerd inzamelen' (restafval zelf wegbrengen) en pas later te besluiten of hier nog een 'prijsprikkel' aan wordt gekoppeld. Met dit advies wordt geadviseerd om deze inzamelmethode inclusief de bijbehorende maatregelen als vertrekpunt te hanteren voor de uitwerking van het beleidsplan.

Bestaand kader en context

Uw gemeenteraad heeft op 17 december 2015 de startnotitie 'Kaders en uitgangspunten totstandkoming nieuw Afvalbeleid' behandeld. Bij amendement is besloten om inwoners te vragen naar hun ideeën en voorkeuren op het gebied van afvalscheiding en afvalbeleid. Als enige kader hierbij is vastgesteld om in 2020 minimaal de landelijke doelstelling van 75% afvalscheiding te realiseren. Het vaststellen van het nieuwe afvalbeleidsplan en de hiervoor benodigde financiële middelen beschikbaar te stellen is een bevoegdheid van uw gemeenteraad.

Beoogd effect

Het afvalbeleidsplan beschrijft hoe de gemeente Teylingen haar wettelijke zorgplicht wil uitvoeren met betrekking tot het inzamelen van huishoudelijk afval met als doel om in 2020 minimaal de landelijke doelstellingen van 75% afvalscheiding en de vermindering van de hoeveelheid restafval (100 kilo per inwoner per jaar) te realiseren.

Argumenten

1.1 Voor de uitwerking van het afvalbeleidsplan en de benodigde financiële middelen zijn uitgangspunten nodig die de basis vormen voor de koers die de gemeente wil volgen.

De voorliggende keuzes in de bijgevoegde keuzenotitie vormen het vertrekpunt en de basis voor het afvalbeleidsplan. Op basis van de keuzes worden de concrete maatregelen en de financiële consequenties nader inzichtelijk gemaakt.

1.2 'Omgekeerd inzamelen' (mensen brengen het restafval zelf weg naar een ondergrondse container) lijkt de meest gedragen inzamelvariant onder inwoners van Teylingen en draagt het beste bij aan de landelijke doelstelling voor afvalscheiding en de duurzaamheidsambities van de gemeente.

Tijdens participatiebijeenkomsten met inwoners van Teylingen zijn mogelijke inzamelvarianten ingebracht en die zijn via een representatief bewonersonderzoek getoetst onder een representatieve groep inwoners. Geen van de voorgelegde voorstellen krijgt echter de meerderheid. Een groep inwoners (29%) ziet liever dat 'alles bij het oude' blijft. Dat deze variant de meeste voorkeur heeft gekregen, was te verwachten. Mensen houden van nature niet van veranderingen. Uit de voorgelegde voorstellen in dit onderzoek blijkt dat de meeste inwoners positief of neutraal aankijken tegen 'omgekeerd inzamelen'. Bij deze manier van inzamelen ligt de nadruk op de inzameling van herbruikbare afvalsoorten aan huis (denk aan gft-afval, plastic, blik en drinkpakken en oud papier). Het restafval brengen mensen zelf weg naar een ondergrondse restafvalcontainer. 'Slechts' 24% van de bewoners is negatief over deze manier van inzamelen. Deze inzamelvariant lijkt de meeste draagvlak van inwoners te krijgen na de optie 'alles bij het oude laten'. Met nietsdoen kan de landelijke doelstelling van minimaal 75% afvalscheiding niet worden bereikt.

1.3 De impact van de wijzigingen en het risico op ongewenst gedrag worden beperkt als het besluit tot de invoering van een 'prijsprikkel' nog even wordt uitgesteld.

Een andere manier van inzamelen is een ingrijpende verandering voor inwoners. Als een ingrijpende wijziging te snel wordt ingevoerd, kan dat weerstand verhogend werken met het risico op ongewenst (ontwijk) gedrag. Zeker als dit gaat om een verandering waarmee inwoners zelf invloed kunnen uitoefenen op de hoogte van het bedrag dat zij betalen aan afvalstoffenheffing. Het direct invoeren van een 'prijsprikkel' heeft hierdoor mogelijk dumping van afval of vervuiling van containers met herbruikbare afvalsoorten tot gevolg. Door onze inwoners eerst te laten wennen aan een nieuwe manier van inzamelen, kan het invoeren van een 'prijsprikkel' op restafval (diftar) optioneel worden ingevoerd als de gewenste prestaties achterblijven. Ook kan het later invoeren van een prijsprikkel een extra impuls geven om het gewenste gedrag voor afvalscheiding op een later moment nog meer te stimuleren.

Kanttekeningen

1.1 Bij de invoering van 'omgekeerd inzamelen' (zowel met als zonder prijsprikkel) moet het bestaande tarievenbeleid voor de afvalstoffenheffing worden herzien.

Bij 'omgekeerd inzamelen' brengen huishoudens het restafval naar ondergrondse containers waardoor zij niet meer over eigen restafvalcontainers beschikken. Het bestaande tariefonderscheid voor huishoudens van laagbouw, dat gebaseerd is op het gekozen volumeformaat van de restafvalcontainer, is dan niet meer mogelijk.

Zonder de invoering van een prijsprikkel kunnen de tarieven alleen gedifferentieerd worden naar huishouden (eenpersoons- of meerpersoons huishoudens). Meerpersoons huishoudens

van laagbouw woningen die nu gebruik maken van een klein formaat restafvalcontainer zullen dan financieel duurder uit zijn dan nu. Het alternatief is om geen tariefonderscheid te maken maar om één algemeen tarief afvalstoffenheffing in te voeren. Hierdoor betaalt ieder huishouden evenveel afvalstoffenheffing. Als dit bedrag gelijk zou zijn aan het huidige lage tarief afvalstoffenheffing, gaat niemand er financieel op achteruit. Deze tarifiering is alleen financieel haalbaar als hiervoor extra dekking gevonden kan worden. Mocht de gemeenteraad hiervoor kiezen, dan adviseren we als uitgangspunt te hanteren dat deze dekking gevonden moet worden door een besparing op de inzamelkosten ('omgekeerd inzamelen' is een efficiëntere/ goedkopere manier van inzamelen), al dan niet gecombineerd met een besparing op de verwerkingskosten (door de vermindering van de hoeveelheid restafval) en de hogere opbrengsten uit de gescheiden afvalsoorten die geld opleveren (zoals oud papier). Als in de uitwerking blijkt dat dit niet haalbaar is, dan kan alsnog een alternatieve dekking worden overwogen: hetzij alsnog overgaan tot een wat hoger algemeen tarief, danwel een differentiatie naar huishouden of (tijdelijke) dekking vanuit de tariefseglisatiereserve.

1.2 Zonder invoering van een prijsprikkel hebben inwoners geen invloed meer op de hoogte van de afvalstoffenheffing die zij betalen.

Voor een bepaalde groep mensen (ongeveer 30% van de inwoners) is een prijsprikkel een drijfveer om het afval beter te scheiden. De keuze voor een prijsprikkel ligt in lijn met het bestaande tarievenbeleid, maar het is een verdergaande vorm van tariefdifferentiatie. Gezien de risico's op ongewenst ontwijkgedrag wordt geadviseerd om huishoudens eerst te laten wennen aan de nieuwe manier van inzamelen voordat besloten wordt over de mogelijke invoering van een prijsprikkel.

Financiële consequenties

De financiële consequenties zijn afhankelijk van de te maken keuzes door de gemeenteraad en worden nader inzichtelijk gemaakt bij het nog op te stellen afvalbeleidsplan. In de begroting is vooruitlopend hierop rekening gehouden met een investeringsopgave van € 1.000.000,- voor afvalbeheer. Bij de verdere uitwerking van het afvalbeleid wordt de raming uitgewerkt en geactualiseerd op basis van de huidige gegevens. De verwachting is dat de uitgaven die nodig zijn voor 'omgekeerd inzamelen' jaarlijks financiële voordelen zullen opleveren. De uitgaven kunnen zich hierdoor binnen korte termijn terugverdienen door de volgende gunstige gevolgen:

- hogere opbrengsten uit de gescheiden afvalsoorten (grondstoffen) die geld opleveren (vooral oud papier/karton),
- lagere verwerkingskosten van restafval door de vermindering van het aanbod ongescheiden afval,
- lagere inzamelkosten voor restafval doordat dit afval minder vaak of efficiënter kan worden ingezameld.

Op basis van het huidige kostenniveau (afval bevindt zich op een wereldmarkt waardoor de tarieven kunnen fluctueren), zullen de benodigde uitgaven niet leiden tot een gemiddeld hogere lastendruk voor de inwoners. De wijze waarop de tarieven worden doorbelast naar huishoudens, met of zonder tariefonderscheid of prijsprikkel, speelt een belangrijke rol voor het bedrag dat een individueel huishouden betaalt aan afvalstoffenheffing.

Aanpak, uitvoering en participatie

Inwoners van Teylingen hebben meegedacht over de invulling van het afvalbeleid en hun voorkeuren gegeven over verschillende inzamelscenario's (afkomstig vanuit de participatie). Hiervoor zijn participatiebijeenkomsten gehouden in de vorm van meedenksessies (één avond per woonkern) en daarna heeft een representatief bewonersonderzoek plaatsgevonden in de vorm van een enquête.

Na de behandeling van de keuzenotitie door het college zijn de deelnemers van de participatiebijeenkomsten geïnformeerd over het collegeadvies inclusief de keuzenotitie. Zij zijn ook uitgenodigd voor de openbare raadsvergaderingen waarin deze

keuzenotitie en dit advies wordt behandeld. Voordat, na de vaststelling van het nieuwe beleidsplan, wordt overgegaan tot de invoering van 'omgekeerd inzamelen', zullen de inwoners van Teylingen betrokken worden bij de totstandkoming van de locaties van de ondergrondse restafvalcontainers. In de uitwerking van het afvalbeleidsplan zullen de benodigde maatregelen en een communicatie/participatieplan nog verder worden uitgewerkt. Het beleidsplan wordt ter vaststelling aangeboden aan uw gemeenteraad.

Duurzaamheid

Het voorgestelde advies is onderdeel van de doelstelling om in 2020 minimaal 75% afvalscheiding en vermindering van restafval te realiseren.

Hillegom-Lisse-Teylingen (HLT)

Gemeente Lisse is momenteel bezig om 'omgekeerd inzamelen' inclusief een 'prijsprikkel' binnen haar gemeente in te voeren. In de maand september behandelt het college van Hillegom een voorstel (startnotitie) over het opstellen van nieuw afvalbeleid. Het collegeadvies van Hillegom zal eind september door de raadscommissie worden behandeld en in de maand oktober door de gemeenteraad.

Urgentie

-

Evaluatie

De verwachting is dat het 'omgekeerd inzamelen' eind 2017 en doorlopend in 2018 kan worden ingevoerd. Medio 2019 zullen de effecten van de nieuwe manier van inzamelen op de afvalscheiding en de hoeveelheid restafval gemeten worden. Dit vindt plaats op basis van het ingezamelde afval. Deze inzamelhoeveelheden worden maandelijks gerapporteerd aan de gemeente door de inzamelbedrijven die in opdracht van de gemeente het huishoudelijk afval ophalen.

Bijlagen en achtergrondinformatie

Bijlagen:

1. Landelijk beleidskader
2. Rapportage resultaten participatiebijeenkomsten over nieuw afvalbeleid
3. Onderzoeksrapport bewonersonderzoek inzamelstructuur afval
4. Bijlagenrapport bewonersonderzoek inzamelstructuur afval
5. PowerPointpresentatie uitkomsten bewonersonderzoek
6. Rapportage uitkomsten scenario onderzoek verhoging afvalscheidingspercentage

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Teylingen,

gelezen het collegebesluit van 30 augustus 2016,

gelet op het Landelijk Afvalbeheer Plan, het Publiek kader Huishoudelijk afval 2025 en het landelijk programma Van Afval Naar Grondstof (VANG),

besluit:

1. In te stemmen met 'omgekeerd inzamelen' voor het inzamelen van afval, mogelijk gevolgd door een 'prijsprikkel' en de bijbehorende maatregelen te hanteren als vertrekpunt voor de uitwerking van het beleidsplan

Aldus besloten in de raadsvergadering van 27 oktober 2016,

de griffier

de voorzitter

Robert van Dijk

Carla G.J. Breuer